

ХАЛАҚ СҮЗИ

2023 ЙИЛ – ИНСОНГА ЭЪТИБОР ВА СИФАТЛИ ТАЪЛИМ ЙИЛИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

www.xs.uz E-mail: Info@xs.uz

2023 йил 31 май, № 110 (8453)

Чоршанба

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодини телефонингиз орхали сканер қилинг.

ЖАҲОН САЙЁХЛИК ТАШКИЛОТИ БОШ АССАМБЛЕЯСИННИГ 25-СЕССИЯСИ САМАРҚАНДА ЎТКАЗИЛАДИ

БМТ Жаҳон сайёхлик ташкилоти (ЮНВТО)нинг Мадрид шаҳри даги штаб-квартирасида шу йил октябрь ойидаги Самарқанд шаҳрида ЮНВТО Бош ассамблейсининг 25-сессиясини ўтказиши түррисидаги БМТ ва Ўзбекистон Ҳукумати ўтасидаги келишувни расмий имзолаш маросими бўлиб ўтди.

Биз ва жаҳон

Келишувни расмий имзолаш маросими Ўзбекистон делегацияси Испаниянига ташрифи доирасида ташкил этилди.

ЮНВТО номидан хужжатни ташкил Бош котиби Зураб Полоникашвили, Ўзбекистон томонидан табиат ресурслари вазири Азбуҳажимов имзолади.

Тадбир давомидаги ЮНВТО билан Ўзбекистон Маддият ва туризм вазирлиги ўтасида Самарқанд шаҳрида ЮНВТО билан ҳамкорликда Ўзбекистон турism ассоциацияси ташкил этилди.

ЮНВТО Бош котиби Зураб Полоникашвили ўз нутқида Самарқанд шаҳрида ЮНВТО билан ҳамкорликда Ўзбекистон турism ассоциацияси ташкил этилди.

демиясини ташкил этиш тўғрисида ўзаро Англашув меморандуми ҳам имзоланди.

Шунингдек, учрашув чоғида "Eriell Group" компанияси раҳбари Баҳтиёр Фазилов ҳалқаро туризмни ривожлантиришига кўшган алоҳида ҳиссаси учун ЮНВТОнинг эътироф белгиси билан тақдирланди.

ЮНВТО Бош котиби Зураб Полоникашвили ўз нутқида Самарқанд шаҳрида ЮНВТО билан ҳамкорликда Ўзбекистон турism ассоциацияси ташкил этилди.

оламида тарихий воқеа бўлишини таъкидлади.

“Ўзбекистон – Марказий Осиёнинг юраги, улкан илмий, маданий ва меъморий меросининг сақловчиси. Бугун Ўзбекистон жадал тараққий этаётган, иктисолиди тез суръатларда ривожланяётган, ўзининг қудратли салоҳиятини дунёга очаётган мамлакатидир. Тадбиркорлик ташаббусларини амалга ошириш учун кулаҳ шарт-шароитлар шаклланяётгини яққол кузатмоқдамиз, бунинг натижасида ташкил ва ички туризмга бўлган талаб жадал суръатлар билан ошиб бормоқда. Ўзбекистон сайёхлик соҳасида тан олинган етакчи давлатлардан биридир. Шу билан бирга, мамлакатнинг туризм соҳаси энг ёш тармоқлардан бири бўлса-да, ўз ривоҳланишида кўплаб со-

ҳалардан олдинда”, деди Зураб Полоникашвили.

ЮНВТО раҳбари, шунингдек, 2022 йилнинг 7 ноябрь куни бўлиб ўтган Ўзбекистон Президенти Шавкат Мириёев билан учрашувни мамнуният билан эсга олди.

“Ўзбекистон Президенти чукур билим эгаси ва туризм масалаларини жуда яхши тушунади. Ўзбекистонда амалга оширилаётган ислоҳотларни қатъий кўллаб-куватлашимни ҳамда Самарқанд шаҳрида бўлиб ўтадиган ЮНВТО Бош ассамблейсининг 25-сессияси муносиб савиядига ўтишига ишонч билдирилмоқчилик”, деди ЮНВТО Бош котиби.

«Дунё» АА.

Мадрид

Сенат ялпи мажлиси олдидан

МАРКАЗИЙ БАНК ТОМОНИДАН САМАРАЛИ ПУЛ-КРЕДИТ СИЁСАТИ ОЛИБ БОРИЛМОҚДА

Кече Олий Мажлис Сенатининг Ҳалқаро муносабатлар, ташкил иктисолиди алоқалар, хорижий инвестициялар ва туризм масалалари кўмитаси мажлиси бўлиб ўтди.

Сенаторлар, манфатдор вазирлик ва идоралар вакиллари, мутахассислар, оммавий ахборот воситалари ҳодимлари иштирок этган тадбирда Сенатнинг навбатдаги ялпи мажлиси кўриб чиқиладиган масалалар дастлабки тарзда муҳокама килинди.

Мазкур жараёнда Ўзбекистон Марказий банкининг 2022 йил якунига доир хисоботига эътироф гардили.

Кайд этилгандек, Марказий банк ташкил шоҳлар ва жаҳон иктисолиди бекарорлигининг банк тизимига салбий тасьири ва банкларда кредит рискалари ўсиши таъсири туфайли юқори инфляция босими остида фаолият олиб борди. Яъни ушбу молия мусассаси томонидан инфляция рискларининг олдини олиш ва миллий валюта бекарорлигини таъминлаш имконини берадиган самарали пул-кредит сиёсати олиб борилмоқда.

Иктисолидетни молиялаштиришга хусусий инвестицияларни жалб этишини раббатлантириш ҳамда ҳужалик юртчилик субъектларнинг ишлаб чиқарыш самарордигини ошириш, юқори кўшимча кийматга эга янги инвестиция лойиҳаларини молиявий кўллаб-куватлашадиган бўйича ишлар изчиллик билан давом этипраётгани ҳам таъкидланди.

Хусусан, аҳоли ва тадбиркорлик субъектларни молиялаштиришга кўллаб-куватлашадигида 203 трлн. сум мидорида кредитлар ажратилиб, хорижий кредит линиялари хисобидан тадбиркорлик субъектларнинг умумий киймати 2,1 млрд. долларлик 13 минг 100 та лойиҳасига кредит ажратилиди.

Шу билан бирга, сенаторлар инфляция даражасини янада пасайтириш, фуқаролар мурожаатлари билан ишланиш кучайтириш зарурлигига эътироф гардили.

Муҳокама якунлари бўйича кўмитасининг тегишли карори кабул килинди.

«Халиқ сўзи».

Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Сенатининг
кирқ биринчи ялпи мажлиси
очилиши тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг кирқ биринчи ялпи мажлиси 2023 йил 1 июн куни соат 10:00 да Тошкент шаҳрида Олий Мажлис Сенатининг мажлислир залиди ўз ишини бошлайди.

Ялпи мажлис видеоконференцалоқа тарзида жорий ийлнинг 1-2 июн кунлари ўтказилиши режалаштирилган.

Ялпи мажлис Сенатининг "YouTube" тармоғидаги саҳифаси орқали тўғридан-тўри ёритиб борилади.

Ўзбекистон –
келажаги
буюк
давлат

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ТАРИХИЙ ҲУЖЖАТЛАРИ ЮНЕСКО «ЖАҲОН ХОТИРАСИ» РЕЕСТРИГА КИРИТИЛДИ

Парик шаҳрида жойлашган ЮНЕСКО бош кароргоҳида бўлиб ўтган Ихриоя кенгашининг 216-йиғилиши доирасидаги якуни ялпи мажлиси алоҳида резолюция билан 64 та ҳужжатлар тўплами, шу жумладан, Ўзбекистон бошчилигидаги илгари сурилган иккى ҳужжат ЮНЕСКО “Жаҳон хотираси” реестрига киритилди.

Эътироф

Маълумот тариқасида кайд этиш жоизки, 1992 йилда ЮНЕСКО томонидан ташкил этилган “Жаҳон хотираси” реестри ҳужжатли мерос — кофоз, аудиовизуал, раками ёки бошқа ҳар кандай форматдаги муҳим ва доимий қийматга эга бўлган ҳужжатлар ёки ҳужжатлар тўпламининг қайтариб бўлмайдиган йўқотилишининг олдини олиш, авайлаб асрараш ва кенг жамоатчиликка етказишига қаратилган дастур хисобланади. Бугунги кунда мазкур реестрига киритилган тўпламларнинг умумий сони 494 тани ташкил этади.

Реестрга киритилган ҳужжатлар кўйидагилар:

— Бухоро амирлигининг күшбеги маъмурити архивлари тўплами (Ўзбекистон томонидан таддим килинган).

Ушбу тўплам Марказий Осиё хукмдорларининг Бухорадаги ёнгиринг архивлари («Мусобақалар»), Мажалеси Сабъа («Етти ваъз»), Мактубат («Мактублар»).

Мавлононинг барча асарлари форс тилида ёзилган, бироқ уларнинг баъзиларида араб, турк ва юнон иборалари ҳам мавжуд. Улар дунё бўйлаб минглаб кўлёзма нусхалари билан кўплаб тилларга таржима килинган. Бу асарлар Шарқ мамлакатлари ҳалқлари тарихи ва маданийини ўрганиш нуқтати назаридан жуда катта илмий аҳамиятга эга.

Ушбу ҳужжатлар ЎНЕСКО Жаҳон хотираси реестри учун ҳам жуда муҳим осорибатиқа хисобланади. Авваламбор, Ўзбекистон билан боғлиқ асарлар номлари ва улар хақида маълумотлар халқаро даражада абайдилаштирилди. Бундан ташкиари, реестр юкорида кайд этилган тўпламларнинг дунё бўйлаб яна-да оммалашшига, жумладан, улар бўйича илмий тадқиқотлар сони янада ошишига хизмат қиласди.

— Мавлоно кулиёти — XII асрда яшаган буюк сўфий устозлардан бирни хисобланган шоир, файласуф, олим ва

Парламент назорати

МАКТАБЛАРДА ҚЎШИМЧА ЎҚУВЧИ ЎРНИНИ КЎПАЙТИРИШ ИШЛАРИ ҚАЙ АҲВОЛДА?

Мактабларда қўшимча ўқувчи ўрнини яратиш ҳамда таълим масакнларининг моддий-техника таъминотини мустаҳкамлаш борасида амалга оширилаётган ишлар юзасидан депутатлар Ўзбекистон Республикаси мактабчага таълим мактабчага таълими вазири X. Умарованинг Конунчилик палатасининг парламент сўровига жавобини муҳокама қиласди.

Таъкидлангандек, ўтган йилда ижтимоий ва ишлаб чиқариш инфратузилмасини ривожлантириш дастурлари доирасида 341 та, “Обод кишлоқ” ва “Обод махалла” дастурлари ижроси доирасида 257 та, маҳаллий бюджет ва ҳомийлик маблағлари хисобидан

70 та умумтаълим мактабини куриш, реконструкция килиш ва мукаммал таъмирлаш ишларини амалга оширилди. Натижада 141 765 та янги ўқув ўрни ва мавжуд 198 мингдан ортиқ ўқувчи ўрнини бино-иншоотлар замонавий киёфага келтирилди.

Мушоҳада Мамлакатимизда бола ҳукуқларини таъминлаш, уларнинг талаб ва эҳтиёжларини қаноатлантириш, соғлигина асрар, иқтидор ва саҳиботида эътибор қартилимоқда. Мактабчага таълим тизими бутунлай янги асосда ривожлантирилаётгани сўзимизга исбот. Президентимиз таъбири билан айтганда, болаларни кичик ёшдан бошлаб ривожлантириш, уларнинг ўқиши учун муносиб шарт-шароитлар яратиш орқали келажакда ёшларнинг ўзлигини тўла намоён этишига мустаҳкамлашадиган яратилаётир. Зоро, бу каби эзгу мақсад йўлида сарфланган инвестициялар эртага бир неча баробар ортиги билан қайтишига шубҳа йўқ.

ФАРЗАНДИНГИЗНИ ВИРТУАЛ ОЛАМГА «АСИР» ҚИЛМАНГ

Ўзбекистон бола ҳукуқларига оид бешта ҳалқаро конвенцияга қўшилган. БМТнинг Бола ҳукуқларига тўғрисидаги ҳалқаро конвенцияга оид бешта ҳалқаро таъсирни таъминлашадиган тартибларни таъминланмоқда. Жўмладан, “Болаларни уларнинг соғлигига зарар етказувчи аҳборотдан ҳуқимни килиш тўғрисидаги” Ўзбекистон Республикаси оқимининг олдини олиш, бартарада этиш ва унга қарори курашишнинг қонуний асослари яратилган. Бу борада ҳалқаро амалиётдаги “Кибер хиноятлар тўғрисидаги” конвенция, Европа Иттифоқи тавсия-

лари, “Вояга етмаганлар унун хавфисиз интернет ва онлайн ресурсларни ўрнига салбий килиш тўғрисидаги”, Германиянинг “Ешларни химоялаш тўғрисидаги”, Литванинг “Вояга етмаганларни оммавий аҳборотнинг салбий таъсиридан ҳимоялаш тўғрисидаги” тартибларни келитириш мумкин.

ҚАШҚАДАРЁДА МЕВА ВА УЗУМНИНГ НОЁБ НАВЛАРИ ҚАЙТА ТИКЛАНМОҚДА

Ўзбекистонга баҳо берилганда унинг шириндан шакар мевалари биринчи бўлиб тилга олиниши рост. Чунки серкүёш ўлкамизда етишириладиган мева-чевалар шираси юкорилиги, мазаси бетакорлиги билан ахралиб туради. Аммо заминимиз офтобида тобланниб, шакар боғловчи сархил мева ва узум навларининг бугунга келиб бир қисми йўқолиб бораётгани хам бор гап. Ана шундай ноёб навлар чекка қишлоқ ёки олис тог худудларидағи хонадонлардагина сақланиб қолган.

Агроиктисодиёт: кече ва бугун

Тан олиш керак, йўқолиб бораётгани мева ва узумнинг ноёб навлари нафакат ҳуаштими, балки узок вақт сақлаша қулалиги, навларни соўвқа ва иссиқи чидамлиги билан мухим аҳамиятта эга. Шаҳрисабзининг тогли худудларида учрайдиган ҳар донаси ёнгандек келадиган "оломонтўйдӣ" узум нави. Қарши ва Косон туманлари хонадонларда экиладиган "олтингранг туятиш", "маска", "чарос" каби ноёб узум ва олумурд, нашвати, нонолма каби мева навлари хам кун сайн камайди бораётганин сир эмас.

Бугун мева ва узумнинг серхиси ҳамиди навларини сақлаб қолиши, тикиш ва кучтаб тайёрлаш масалалари кун тартибига чиқмоқда. Шу максадда Кишкот хўжалиги вазирлиги, Академик Махмуд Мирзаевномидаги бөғдорчилик, узумчилик ва виночиллиги илмий-тадқиқот институти ҳамда "Замин" ҳалқаро жамоат фонди ҳамкорлигига Европа Иттифоқининг "олтингранг туятиш", "маска", "чарос" каби ноёб узум ва олумурд, нашвати, нонолма каби мева навлари хам кун сайн камайди бораётганин сир эмас.

Бугун мева ва узумнинг серхиси ҳамиди навларини сақлаб қолиши, тикиш ва кучтаб тайёрлаш масалалари кун тартибига чиқмоқда. Шу максадда Кишкот хўжалиги вазирлиги, Академик Махмуд Мирзаевномидаги бөғдорчилик, узумчилик ва виночиллиги илмий-тадқиқот институти ҳамда "Замин" ҳалқаро жамоат фонди ҳамкорлигига Европа Иттифоқининг "олтингранг туятиш", "маска", "чарос" каби ноёб узум ва олумурд, нашвати, нонолма каби мева навлари хам кун сайн камайди бораётганин сир эмас.

Бугун махмуда худуд иқлиминга хос, ноёб, йўқолиб кетиш хавфидаги мева, узум навларини тикилаш, янги истиқболи павандаги орқали маҳаллийлаштириш, экологик тоза қўчтакчалигини яратиш ва ёшларни замонавий кўчаччиликка ўтиши максадларини илгари

Бу дастур йирик ҳалқаро ташкилотлар томонидан кўллаб-куватлаштирганинг ҳам бежис эмас. Сабаби, янги ҳижмат иклим ўзгариши ва турли экологик омиллар билан боғлиқ. Бу экиниларнинг иссиқи чидамлиги учун ҳам уларни асраб-авайлаш максадга мувофиқ.

Олимлар, соҳа мутахассислари, илмий-тадқиқот институти масуль ходимлар, устобонлар ва соҳага қизиқувчи ёшпар кўчаччилик мажмусида амалга оширилаётган ишлар тадқимоти билан яқиндан танишилар. Уларга кучтаб тикишириш технологияси ва агротехник тадбирларни сифатли ўтиши, ўсимликларни турли зараркундан ва ҳашаротлардан химоя килиши бўйича маълумотлар берилди. Мукооби энергиядан хамда сувни тековин технологиялардан фойдаланнишнинг самаралари хакида сўз юритди.

— Лабораториямиз "in-vitro" деб аталади, — дейди Махмуд Мирзаев, — "In" ички, "vitro" мухит, янни сунъий шаротидан шиша идишларда ўсимликларнинг

даланилиятни. Шунингдек, 4 гектар очик далада томилишиб юртли орқали озиқларни тикишни кучтаб экши майдони ҳам таҳт霍латни келтириди.

Курғонкил минтақалarda мавжуд бўлган мева турларини сақлаб қолиши, уларни янги технологиялар асосида кенгайтириш лойиҳаси дастлаб Қашқадарё вилоятида намуна сифатидаги ҳоли килинётганинг ўзига хос сабаблари бор. Чунки воҳада кадимий, ноёб мева ва узум навларининг бир қисми сақланиб қолган. Ушбу маҳаллий навларни иссиқхона шароитида кўпайтириш, пайвандлаш ва уларни дала, парваришилаш, экшига тайёр бўлганидан сўнг ахолига етказиб берилса, фермерларга тадқим килиш лойиҳанинг асосий максадларидан бўриди.

Албатта, ҳорижий таҳжира соҳа ривожида мухим хисобланади. Шу боси ушбу поийхага Туркия, Италия ва Буюк Британия мутахассислари ҳам жалб килинди.

Бу дастур йирик ҳалқаро ташкилотлар томонидан кўллаб-куватлаштирганинг ҳам бежис эмас. Сабаби, янги ҳижмат иклим ўзгариши ва турли экологик омиллар билан боғлиқ. Бу экиниларнинг иссиқи чидамлиги учун ҳам уларни асраб-авайлаш максадга мувофиқ.

Олимлар, соҳа мутахассислари, илмий-тадқиқот институти масуль ходимлар, устобонлар ва соҳага қизиқувчи ёшпар кўчаччилик мажмусида амалга оширилаётган ишлар тадқимоти билан яқиндан танишилар. Уларга кучтаб тикишириш технологияси ва агротехник тадбирларни сифатли ўтиши, ўсимликларни турли зараркундан ва ҳашаротлардан химоя килиши бўйича маълумотлар берилди. Мукооби энергиядан хамда сувни тековин технологиялардан фойдаланнишнинг самаралари хакида сўз юритди.

— Лабораториямиз "in-vitro" деб аталади, — дейди Махмуд Мирзаев, — "In" ички, "vitro" мухит, янни сунъий шаротидан шиша идишларда ўсимликларнинг

хўжайра ва тўқималарини кўпайтириш маъносини англатади. Бунда донор пайвандтаглар танланади. Мисол учун шафтоли пайвандтагига маданий ўсимликларни ўйламиш, яъни хосилдор, таъми яъши ёки қайсирид яхши хусусиятларини намоён этган ўсимликларни танланади.

Бу микропайтириши жараёни орқали битта ўсимликдан минга ёки ўн минглаб материяни олишимиз мумкин. Иккинчидан, улар мавсум танланади. Кисдам, ёздан, бахордаги лабораторияда кўпайтириш мумкин. Коэффициенти жудамаюн юкори. Битта ўсимликни анъанавий усула даҳангиди.

— Бу лойиҳанинг мақсади маҳаллий ўсимликларнинг ўзига хос жиҳатларини ўрганиши, мазали таъмга эга маҳаллий навларни асраб-авайлаш ва келгуси авлодга етказишдан иборат, — дейди Европа Иттифоқининг қишилкоти килинётганинг ўзига хос сабаблари бор. Чунки воҳада кадимий, ноёб мева ва узум навларининг бир қисми сақланиб қолган. Ушбу маҳаллий навларни иссиқхона шароитида кўпайтириш, пайвандлаш ва уларни дала, парваришилаш, экшига тайёр бўлганидан сўнг ахолига етказиб берилса, фермерларга тадқим килиш лойиҳанинг асосий максадларидан бўриди.

— Уларни турли зараркундан ва ҳашаротлардан химоя килиши, ноёб навлардан фойдаланнишни юртли ўзига солиши мухим жароён саналади. Бу орқали биз биологик хилмаҳиликни, она табиатни ва табиий ресурсларни асраган бўламиз. Бундай табиий ресурсларга дунёда ҳамиша талаб юқори бўлган. Узбекистонда қишилкоти килинётганинг ўзига хосасида шундай маҳаллий экиниларнинг ҳимояланишини бузуши килинди.

— Бу лойиҳанинг мақсади маҳаллий ўсимликларнинг ўзига хос жиҳатларини ўрганиши, мазали таъмга эга маҳаллий навларни асраб-авайлаш ва келгуси авлодга етказишдан иборат, — дейди Европа Иттифоқининг қишилкоти килинётганинг ўзига хос сабаблари бор. Чунки воҳада кадимий, ноёб мева ва узум навларининг бир қисми сақланиб қолган. Ушбу маҳаллий навларни иссиқхона шароитида кўпайтириш, пайвандлаш ва уларни дала, парваришилаш, экшига тайёр бўлганидан сўнг ахолига етказиб берилса, фермерларга тадқим килиш лойиҳанинг асосий максадларидан бўриди.

— Уларни турли зараркундан ва ҳашаротлардан химоя килиши, ноёб навлардан фойдаланнишни юртли ўзига солиши мухим жароён саналади. Бу орқали биз биологик хилмаҳиликни, она табиатни ва табиий ресурсларни асраган бўламиз. Бундай табиий ресурсларга дунёда ҳамиша талаб юқори бўлган. Узбекистонда қишилкоти килинётганинг ўзига хосасида шундай маҳаллий экиниларнинг ҳимояланишини бузуши килинди.

— Бу лойиҳанинг мақсади маҳаллий ўсимликларнинг ўзига хос жиҳатларини ўрганиши, мазали таъмга эга маҳаллий навларни асраб-авайлаш ва келгуси авлодга етказишдан иборат, — дейди Европа Иттифоқининг қишилкоти килинётганинг ўзига хос сабаблари бор. Чунки воҳада кадимий, ноёб мева ва узум навларининг бир қисми сақланиб қолган. Ушбу маҳаллий навларни иссиқхона шароитида кўпайтириш, пайвандлаш ва уларни дала, парваришилаш, экшига тайёр бўлганидан сўнг ахолига етказиб берилса, фермерларга тадқим килиш лойиҳанинг асосий максадларидан бўриди.

— Бу лойиҳанинг мақсади маҳаллий ўсимликларнинг ўзига хос жиҳатларини ўрганиши, мазали таъмга эга маҳаллий навларни асраб-авайлаш ва келгуси авлодга етказишдан иборат, — дейди Европа Иттифоқининг қишилкоти килинётганинг ўзига хос сабаблари бор. Чунки воҳада кадимий, ноёб мева ва узум навларининг бир қисми сақланиб қолган. Ушбу маҳаллий навларни иссиқхона шароитида кўпайтириш, пайвандлаш ва уларни дала, парваришилаш, экшига тайёр бўлганидан сўнг ахолига етказиб берилса, фермерларга тадқим килиш лойиҳанинг асосий максадларидан бўриди.

— Бу лойиҳанинг мақсади маҳаллий ўсимликларнинг ўзига хос жиҳатларини ўрганиши, мазали таъмга эга маҳаллий навларни асраб-авайлаш ва келгуси авлодга етказишдан иборат, — дейди Европа Иттифоқининг қишилкоти килинётганинг ўзига хос сабаблари бор. Чунки воҳада кадимий, ноёб мева ва узум навларининг бир қисми сақланиб қолган. Ушбу маҳаллий навларни иссиқхона шароитида кўпайтириш, пайвандлаш ва уларни дала, парваришилаш, экшига тайёр бўлганидан сўнг ахолига етказиб берилса, фермерларга тадқим килиш лойиҳанинг асосий максадларидан бўриди.

— Бу лойиҳанинг мақсади маҳаллий ўсимликларнинг ўзига хос жиҳатларини ўрганиши, мазали таъмга эга маҳаллий навларни асраб-авайлаш ва келгуси авлодга етказишдан иборат, — дейди Европа Иттифоқининг қишилкоти килинётганинг ўзига хос сабаблари бор. Чунки воҳада кадимий, ноёб мева ва узум навларининг бир қисми сақланиб қолган. Ушбу маҳаллий навларни иссиқхона шароитида кўпайтириш, пайвандлаш ва уларни дала, парваришилаш, экшига тайёр бўлганидан сўнг ахолига етказиб берилса, фермерларга тадқим килиш лойиҳанинг асосий максадларидан бўриди.

— Бу лойиҳанинг мақсади маҳаллий ўсимликларнинг ўзига хос жиҳатларини ўрганиши, мазали таъмга эга маҳаллий навларни асраб-авайлаш ва келгуси авлодга етказишдан иборат, — дейди Европа Иттифоқининг қишилкоти килинётганинг ўзига хос сабаблари бор. Чунки воҳада кадимий, ноёб мева ва узум навларининг бир қисми сақланиб қолган. Ушбу маҳаллий навларни иссиқхона шароитида кўпайтириш, пайвандлаш ва уларни дала, парваришилаш, экшига тайёр бўлганидан сўнг ахолига етказиб берилса, фермерларга тадқим килиш лойиҳанинг асосий максадларидан бўриди.

— Бу лойиҳанинг мақсади маҳаллий ўсимликларнинг ўзига хос жиҳатларини ўрганиши, мазали таъмга эга маҳаллий навларни асраб-авайлаш ва келгуси авлодга етказишдан иборат, — дейди Европа Иттифоқининг қишилкоти килинётганинг ўзига хос сабаблари бор. Чунки воҳада кадимий, ноёб мева ва узум навларининг бир қисми сақланиб қолган. Ушбу маҳаллий навларни иссиқхона шароитида кўпайтириш, пайвандлаш ва уларни дала, парваришилаш, экшига тайёр бўлганидан сўнг ахолига етказиб берилса, фермерларга тадқим килиш лойиҳанинг асосий максадларидан бўриди.

— Бу лойиҳанинг мақсади маҳаллий ўсимликларнинг ўзига хос жиҳатларини ўрганиши, мазали таъмга эга маҳаллий навларни асраб-авайлаш ва келгуси авлодга етказишдан иборат, — дейди Европа Иттифоқининг қишилкоти килинётганинг ўзига хос сабаблари бор. Чунки воҳада кадимий, ноёб мева ва узум навларининг бир қисми сақланиб қолган. Ушбу маҳаллий навларни иссиқхона шароитида кўпайтириш, пайвандлаш ва уларни дала, парваришилаш, экшига тайёр бўлганидан сўнг ахолига етказиб берилса, фермерларга тадқим килиш лойиҳанинг асосий максадларидан бўриди.

— Бу лойиҳанинг мақсади маҳаллий ўсимликларнинг ўзига хос жиҳатларини ўрганиши, мазали таъмга эга маҳаллий навларни асраб-авайлаш ва келгуси авлодга етказишдан иборат, — дейди Европа Иттифоқининг қишилкоти килинётганинг ўзига хос сабаблари бор. Чунки воҳада кадимий, ноёб мева ва узум навларининг бир қисми сақланиб қолган. Ушбу маҳаллий навларни иссиқхона шароитида кўпайтириш, пайвандлаш ва уларни дала, парваришилаш, экшига тайёр бўлганидан сўнг ахолига етказиб берилса, фермерларга тадқим килиш лойиҳанинг асосий максадларидан бўриди.

— Бу лойиҳанинг мақсади маҳаллий ўсимликларнинг ўзига хос жиҳатларини ўрганиши, мазали таъмга эга маҳаллий навларни асраб-авайлаш ва келгуси авлодга етказишдан иборат, — дейди Европа Иттифоқининг қишилкоти килинётганинг ўзига хос сабаблари бор. Чунки воҳада кадимий, ноёб мева ва узум навларининг бир қисми сақланиб қолган. Ушбу маҳаллий навларни иссиқхона шароитида кўпайтириш, пайвандлаш

1 Юртимизда бола хукуклари масаласи доим устувор мақсадлардан биро бўлиб келган. Борада бир катор ташкилотлар, хусусан, БМТ Болалар жамғармаси (ЮНИСЕФ)нинг Ўзбекистондаги ваколатноси, Болаларни кўллашиб кувватлаш жамоат фонди фаолият олиб бормоқда, Олий Мажлиснинг бола хукуклари бўйича вакили (болалар омбудсманни) институти таъсис этилган. Бугунги кунга кадар Ўзбекистон томонидан БМТнинг Бола хукуклари тўғрисида

Ёки бўлмасам, мобиль телефондан чиқабтган нур инсон мия хужайралари га жиддий таъсир килишини олимлар аниқлаганидан ҳам ҳаммамиз боҳабармиз. Телефондан кўп фойдаланиш одамнинг турил хавфли касалликларга дучор этишини шифокорлар ҳам доим таъкидлаб келади.

Аммо биз шунча нарсани кўра-била туриб ҳам телефонимизни болаларимизга бериб кўймиз. Кўча-кўйда, уйда-тўйда, хулалар, турганд-ётганда ҳам йигит-қизларнинг кўлидан телефон тушмайди.

ФАРЗАНДИНГИЗНИ ВИРТУАЛ ОЛАМГА «АСИР» ҚИЛМАНГ

ги конвенцияси бажарилиши юзасидан 5 та даврий ҳисобот тақдим этилди.

«Wi-Fi»ми, вай-вайми?

Бугун дунё тез ўзгаришти. Бинобарин, турмуш тарзимиз, тарбиядаги муносабат кечагидан эмас.

Маълумотларгача, мамлакатимизда 10 ёшгача бўлган қарийд, 7,5 миллион бола бор. Бунга 30 ёшгача бўлган йигит-қизларни ўқиси, қарийд 20 миллионга бориб колади. Лекин бис кундаклар турмушимида, айниска, медиабозор гурӯлаб ривожланётган бис даврда жондан азиз, ширин-шакар кичкингиларимизни, мактаб ёшидаги фарзандларимизни, вояжет етмаган ёшларни турли хатарлардан химоя килишининг ўдасидан чиқяпмизми?

Албатта, тараққийтён тўхтатиб бўлмайди. Ўтган асрнинг 80-йиллари ўрталарида алоҳида маҳсус хизматлар фойдаланишига имкон берадиган алоҳида шунчалик оммалашиб кетди, бу жараёнини ҳеч қандай куч билан тўхтатишинг иложи бўлмай колди. Хозир эрталабдан-кечага «Wi-Fi»дан фойдаланиш зерикмайдиган, интернетдан бош кўтармайдиган авлод пайдо бўлди. Уларнинг нима ва қандай нарсларни кўраётганини эса ҳеч қайсиз билмаймиз, хисоби. Аксарият ҳолларда бу ота-оналарни қизиктиримайди. Бундай бепарволик эса мудҳиҳ оқибатларга олиб келмоқда.

Мутахассисларнинг фикрича, интернет олами борган сарни хавфли худудга айланаб бормоқда. Хозир кеярга қараман, ёш болалар, ўқувчишлар, талабалар кулогидаги алламбою кулиқинлар, серкатнов кўчами, гавхум йўлдами, автобус, метродами, кўзи мобиль телефондан, дунё билан иши ўйк. Майли, бирор нарсанни ўқитеётгандир, ўрганаётгандир, деб ўзингизни овнутиришингиздан фойда йўк. Улар интернетга жойланган турли-туман олди-кочидардан, бехёх килиларни бемавзани килиларни кўз-кўз қилиётган шоуменлардан бошқасини томоша килишимайди, десак, муболага бўлмайди. Чаласаводларча ёзилган бепарода сўзларни-ку, асти қиёвасизи... Аксуски, шу каби одди-кочидарни томоша килаётганинг орасида “бўнинг менга қандай фойдаси бор?” деган савонлини ўзига бера-диган кам топилади.

Сен ухласанг ҳам, телефонинг ухламайди

Рости ҳам шу: ҳаммамиз ёки энг камиди кўпчилик болаларимизга уяни телефон олиб бериб қўйганимиз. Олиб бермасак, уларнинг ўзи қарз-хавола килиб сотиб олишни.

Хўш, биз уларни ҳамма вақт ҳам назорат қила оламишми? Шундай бўлса, қареда ва қачон? Умуман, дунё ахборот тармоғидан ўргимчадек чиқиб келаётган турил фахш, бехёх маълумотлардан улар бехабар деб ўйлайсизми? Шундай деб ўйласанз, каттиқ янгилашиш. Ваҳоланки, бу-ларнинг барчаси ёшлар онгини заҳарлашга, хулиқини, ахлоқини бузишга қаратилга-ни аллақачон ўз исботини топган.

ТАБИАТНИ АСРАШ МАСАЛАСИ – БОЛАЛАР НИГОҲИДА

Тошкент Фотосуратлар уйида “Табиатни асралик” мавзиуда болалар расмлари кўргазмасининг очилиши маросими ўтказилди.

Кўргазма

1 июнь – Халқаро болаларни химоя килиш куни муносабати билан ташкил этилган кўргазмадан мамлакатимиз ва Шанхай ҳамкорлик ташкилотига аззо давлатларнинг мак-

табагча таълим ташкилотлари тарбияланувчилари ҳамда мактаб ўқувчишларни ижодий ишлари жой олган.

Маросимда бугунги технолоѓиялар ва саноатлашган асаримизда табиатни соғ ҳолда асар қолиш, айниска, ёшларда экологик маданиятнинг азмасидан ташкилоти ишларни олиб келинган.

ни тарбиялаш ҳар қачонгидан долзарб масала экани таъкидланди.

— Ушбу тадбирдан кўзланган мақсад ёш авлодда экологик тарбияни ривоҷлантириш, уларда тасвири санъат ва бадиий ижодга кизикишини ошириш, иктидорли ёш рассомларни аниқлаш, рағбатлантириш ва табиатга меҳр-этиబорини кучайтиришдан иборат, — дейди ўзбекистонда Шанхай ҳам-

корлик ташкилотининг Халқ дипломатияси маркази бўлум бошлиги Фарҳидин Отабаров.

— Кўргазмага турли мамлакатлардан мингдан зиёд болажонларнинг расмлари олиб келинган. Уларда экологик мувоза-нотни саклаш масаласи, атроф-мухит ва хавонинг ифлосланishi, курғонлики ва тупроқнинг шўрланиши каби она табиатга зиён-захмат етказаётган турли муммалор болалар-

га хос беғубор нигоҳ билан тасвирланган. Ушбу суратлар мурғак қалбларнинг биз, каталарга ўзига хос хитоби, десак, хато смас.

Тадбирда кўй-кўшиқлар янгради. Саҳна кўринишлари намоиш этилди.

Кўргазма 2 июнгача давом этади.

Гулханой САФАРОВА,
ЎзДЖТУ талабаси.

худбин ва доим катта ёшдагиларни масхара қилиши билан нафақат бола феълига, балки онгига ҳам салбий таъсир кўрсатиши аниқланган.

“YouTube” тармогида бериладиган видеоресурслар ахолининг турли катламларига мослашгани ёки мослашувчалиги бор гап. Шунинг учун болажонлар ҳар турли юмор ва кутиларни лавхалар билан тўлдирилган кўрсатуват, видеоигинларни томоша қилишдан зерикмайди.

Аммо ёш болаларнинг телевизор олдида ўтиши халқаро талабларга кўра, кунига 30 дақиқагача, бошланғич синф мактаб ёшидаги болаларга кунига 30 – 50 дақиқагача мақсадда мувоғиқ хисобланади. Катта болаларга ундан сал кўпроқ – 1-2 сабт мультифильм томоша қилиши тавсия этилади. Бола билан телевизор экранигача бўлган масофа учметрдан кам бўлмаслиги керак. Телевизор олдида ҳар куни узор ўтирадиган болалар келажакда ўзини бошкармайдиган, серзарда ёки одамови бўлиб қолиши ўхимолдан холи эмас...

Маънавий иммунитетни шакллантириш – самарали чора

Ахборот алмашинуви шиддат билан ривожланётган хозирги даврда фарзандлар тарбиясида уларнинг маънавий дунёсини турли хурулардан, оқимлардан, маънавиятимиз ва қадриятларимизга ёт гоялардан химоя килиш, улар онгини хавфли баузунги маълумотлардан ахборотдан химоя килинди. Бунда асосий эндибор ахборотнинг “Болаларни уларнинг соглиғига зарар етказувчи ахборотдан химоя килинди”.

Хакикатан ҳам, болалини телефондан чалғитиш учун уни сайрга олиб чиқиш, турли ўйинларни биргалишиб ахборотдан химоя килинди. Кунинг кутиларни кутиларни килинди. Болаларни тарбиясида телефонни чеклаш учун нималар килиш кераклигини бийронгина неварам айтиб беряти.

Хакикатан ҳам, болалини телефондан чалғитиш учун уни сайрга олиб чиқиш, турли ўйинларни биргалишиб ахборотдан химоя килинди. Кунинг кутиларни килинди. Болаларни тарбиясида телефонни чеклаш учун нималар килиш кераклигини бийронгина неварам айтиб беряти.

Хакикатан ҳам, болалини телефондан чалғитиш учун уни сайрга олиб чиқиш, турли ўйинларни биргалишиб ахборотдан химоя килинди. Кунинг кутиларни килинди. Болаларни тарбиясида телефонни чеклаш учун нималар килиш кераклигини бийронгина неварам айтиб беряти.

Хакикатан ҳам, болалини телефондан чалғитиш учун уни сайрга олиб чиқиш, турли ўйинларни биргалишиб ахборотдан химоя килинди. Кунинг кутиларни килинди. Болаларни тарбиясида телефонни чеклаш учун нималар килиш кераклигини бийронгина неварам айтиб беряти.

Хакикатан ҳам, болалини телефондан чалғитиш учун уни сайрга олиб чиқиш, турли ўйинларни биргалишиб ахборотдан химоя килинди. Кунинг кутиларни килинди. Болаларни тарбиясида телефонни чеклаш учун нималар килиш кераклигини бийронгина неварам айтиб беряти.

Хакикатан ҳам, болалини телефондан чалғитиш учун уни сайрга олиб чиқиш, турли ўйинларни биргалишиб ахборотдан химоя килинди. Кунинг кутиларни килинди. Болаларни тарбиясида телефонни чеклаш учун нималар килиш кераклигини бийронгина неварам айтиб беряти.

Хакикатан ҳам, болалини телефондан чалғитиш учун уни сайрга олиб чиқиш, турли ўйинларни биргалишиб ахборотдан химоя килинди. Кунинг кутиларни килинди. Болаларни тарбиясида телефонни чеклаш учун нималар килиш кераклигини бийронгина неварам айтиб беряти.

Хакикатан ҳам, болалини телефондан чалғитиш учун уни сайрга олиб чиқиш, турли ўйинларни биргалишиб ахборотдан химоя килинди. Кунинг кутиларни килинди. Болаларни тарбиясида телефонни чеклаш учун нималар килиш кераклигини бийронгина неварам айтиб беряти.

Хакикатан ҳам, болалини телефондан чалғитиш учун уни сайрга олиб чиқиш, турли ўйинларни биргалишиб ахборотдан химоя килинди. Кунинг кутиларни килинди. Болаларни тарбиясида телефонни чеклаш учун нималар килиш кераклигини бийронгина неварам айтиб беряти.

Хакикатан ҳам, болалини телефондан чалғитиш учун уни сайрга олиб чиқиш, турли ўйинларни биргалишиб ахборотдан химоя килинди. Кунинг кутиларни килинди. Болаларни тарбиясида телефонни чеклаш учун нималар килиш кераклигини бийронгина неварам айтиб беряти.

Хакикатан ҳам, болалини телефондан чалғитиш учун уни сайрга олиб чиқиш, турли ўйинларни биргалишиб ахборотдан химоя килинди. Кунинг кутиларни килинди. Болаларни тарбиясида телефонни чеклаш учун нималар килиш кераклигини бийронгина неварам айтиб беряти.

Хакикатан ҳам, болалини телефондан чалғитиш учун уни сайрга олиб чиқиш, турли ўйинларни биргалишиб ахборотдан химоя килинди. Кунинг кутиларни килинди. Болаларни тарбиясида телефонни чеклаш учун нималар килиш кераклигини бийронгина неварам айтиб беряти.

Хакикатан ҳам, болалини телефондан чалғитиш учун уни сайрга олиб чиқиш, турли ўйинларни биргалишиб ахборотдан химоя килинди. Кунинг кутиларни килинди. Болаларни тарбиясида телефонни чеклаш учун нималар килиш кераклигини бийронгина неварам айтиб беряти.

Хакикатан ҳам, болалини телефондан чалғитиш учун уни сайрга олиб чиқиш, турли ўйинларни биргалишиб ахборотдан химоя килинди. Кунинг кутиларни килинди. Болаларни тарбиясида телефонни чеклаш учун нималар килиш кераклигини бийронгина неварам айтиб беряти.

Хакикатан ҳам, болалини телефондан чалғитиш учун уни сайрга олиб чиқиш, турли ўйинларни биргалишиб ахборотдан химоя килинди. Кунинг кутиларни килинди. Болаларни тарбиясида телефонни чеклаш учун нималар килиш кераклигини бийронгина неварам айтиб беряти.

Хакикатан ҳам, болалини телефондан чалғитиш учун уни сайрга олиб чиқиш, турли ўйинларни биргалишиб ахборотдан химоя килинди. Кунинг кутиларни килинди. Болаларни тарбиясида телефонни чеклаш учун нималар килиш кераклигини бийронгина неварам айтиб беряти.

Хакикатан ҳам, болалини телефондан чалғитиш учун уни сайрга олиб чиқиш, турли ўйинларни биргалишиб ахборотдан химоя килинди. Кунинг кутиларни килинди. Болаларни тарбиясида телефонни чеклаш учун нималар килиш кераклигини бийронгина неварам айтиб беряти.

Хакикатан ҳам, болалини телефондан чалғитиш учун уни сайрга олиб чиқиш, турли ўйинларни биргалишиб ахборотдан химоя килинди. Кунинг кутиларни килинди. Болаларни тарбиясида телефонни чеклаш учун нималар килиш кераклигини бийронгина неварам айтиб беряти.

Хакикатан ҳам, болалини телефондан чалғитиш учун уни сайрга олиб чиқиш, турли ўйинларни биргалишиб ахборотдан химоя килинди. Кунинг кутиларни килинди. Болаларни тарбиясида телефонни чеклаш учун нималар килиш кераклигини бийронгина неварам айтиб беряти.

Хакикатан ҳам, болалини телефондан чалғитиш учун уни сайрга олиб чиқиш, турли ўйинларни биргалишиб ахборотдан химоя килинди. Кунинг кутиларни килинди. Болаларни тарбиясида телефонни чеклаш учун нималар килиш кераклигини бийронгина неварам айтиб беряти.

Хакикатан ҳам, болалини телефондан чалғитиш учун